

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

kroatië

R E I S G I D S

kroatië

REISGIDS

kroatië

Rudolf Abraham

INHOUDSOPGAVE

BEWUST REIZEN 6

DE REIS INDELEN 8

Geschiedenis en cultuur 13

Het huidige Kroatië 14 De geschiedenis van Kroatië 24
Kunst en cultuur 36 Flora en fauna 44 Eten en drinken 50

Zagreb 57

Het historische centrum 60
Buiten het historische centrum 82

Noord-Kroatië 87

Ten noorden van Zagreb 90 Ten zuidwesten van Zagreb 98

Slavonië 101

West-Slavonië 104 Oost-Slavonië 110

Istrië 121

Opatija en Zuid-Istrië 124 Centraal-Istrië 136

De Kvarner en zijn eilanden 143

Rijeka 146 Gorski Kotar 150 De eilanden 154

Noord-Dalmatië 167

Zadar en omgeving 170 Ten zuiden van Zadar 184

Midden-Dalmatië 193

Split 196 De eilanden 210

Het achterland van Dalmatië 225

Nationaal Park Plitvicemerén 228 Zuidelijk van de Plitvicemerén 232

Zuid-Dalmatië 237

Dubrovnik 240 Het schiereiland Pelješac 256 De eilanden 260

Reiswijzer 272

Hotels en restaurants 280 Winkelen 304
Uitgaan 307 Tochten, cursussen en buitenactiviteiten 309
Menukaart 312 Woordenlijst 313

REGISTER 314

FOTOVERANTWOORDING 318

p. 2-3: De torens van Rab kijken uit over de Adriatische zee.

p. 4: Muzikanten in de oude stad van Dubrovnik.

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Daarmee verrijkt u ook uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, de historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspinnen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Zoek naar winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'. Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website www.nationalgeographic.com/travel/sustainable.

kroatië

OVER DE AUTEUR

Rudolf Abraham (www.rudolfabraham.co.uk) is een bekroonde auteur die grote delen van de wereld heeft bereisd en een voorliefde heeft voor de betrekkelijk onbekende schatten van Oost-Turkije, Centraal-Azië en Patagonië; Kroatië is echter zijn eerste liefde. Abraham woont tegenwoordig in Londen, maar rond de eeuwwisseling woonde hij in Zagreb, de hoofdstad van Kroatië, waar hij geregeld terugkeert. Abraham is afgestudeerd in de kunstgeschiedenis en volgde een opleiding tot fotograaf. Het fotograferen van, liefst ruige, natuur heeft zijn voorkeur. Kroatië is voor hem een ideale bestemming vanwege het gevarieerde landschap met zijn eilanden, moerasen en bergpaden, de eeuwenoude gebouwen en de bloeiende kunstwereld. Andere boeken van zijn hand zijn: *Walking in Croatia*, *The Mountains of Montenegro* en *Torres del Paine: A Trekker's Guide*.

De reis indelen

In Kroatië vindt u, ondanks het betrekkelijk kleine grondgebied, naast prachtige, goed bewaard gebleven middeleeuwse steden, schitterende nationale parken en landschappen en zelfs een archipel van zo'n 1200 eilanden.

Vervoer

Kroatië is niet erg uitgestrekt en rondreizen met het openbaar vervoer is aangenaam eenvoudig. Binnenlandse vluchten met Croatia Airways (www.croatiaairlines.com) zijn betrekkelijk goedkoop en brengen u in een halfuur van Zagreb naar de kust. Betrouwbare treinen rijden in oostelijke richting door Slavonië, in westelijke richting naar Rijeka, en naar het zuidelijke Split aan de Dalmatische kust. Naar de grenzen met Slovenië en Hongarije gaan geen treinen, maar rijden wel geregeld comfortabele bussen die de meeste belangrijke plaatsen aandoen; lokale bussen verzorgen het vervoer in en rond de steden. Lange busreizen, bijvoorbeeld van Zagreb naar Dubrovnik, duren te lang om nog echt plezierig te zijn.

Steden die wat afgelegener liggen zijn moeilijk of soms helemaal niet met openbaar vervoer bereikbaar, en in dergelijke gevallen is een huurauto een beter idee. De snelwegen voldoen goed, al is de Jadranska Magistrala, de belangrijkste kustweg in de zomermaanden zeer druk.

Veerdiensten bieden de ideale manier om van en naar de meeste eilanden te varen of een tocht langs de kust te maken; bovendien zijn ze heel goedkoop, tenzij u een auto mee wilt nemen.

Een keuze maken

De afstanden zijn gering, maar er valt in Kroatië heel veel te zien en het zou heel goed kunnen dat u een van de vele zonnige terrassen op een middeleeuws plein prefereert boven een gehaaste trip naar telkens een nieuwe bestemming. Als u maar een week in het land bent, is het prettiger om u te beperken tot één of twee regio's die uw speciale belangstelling hebben. Gaat uw voorkeur uit naar de kust en de eilanden, de nationale parken en de fauna, steden en musea of historische architectuur en ruïnes?

Het beeld van Grgur Ninski in Split.

We geven hier twee mogelijke routes, waarbij u in zeven dagen behoorlijk veel te zien krijgt.

Zagreb, Istrië, Zadar en Split

De hoofdstad is ongetwijfeld de fascinerendste stad van het land en voor u verder reist naar Istrië en Dalmatië, kunt u zich hier gemakkelijk een aantal dagen vermaken.

Trek **twee dagen** uit voor de hoofdstad: de oude stad kunt u het best te voet verkennen. Breng een bezoek aan Gornji Grad, Kaptol en Donji Grad (het Sint-Marcusplein, de kathedraal en het 'groene hoefijzer', een opeenvolging van parken) en loop binnen in een paar van de schitterende musea, zoals het Archeologisch Museum, het Volkenkundig Museum, de Modern Gallery en het Meštrović Atelier. Probeer een ochtend vrij te houden voor de kleurrijke, bedrijvigheid van de markt (Dolac), en reis op de **derde dag** door naar Pula in Istrië (vijf uur met de bus of veertig minuten vliegen). In Pula kunt u een bezoek brengen aan de prachtige Romeinse ruïnes. Gebruik **dag vier** voor een uitstapje naar Poreč (anderhalf uur met de bus) om de Eufrasiusbasiliek met zijn imposante Byzantijnse mozaïeken te bekijken. 's Avonds kunt u Pula nog wat verder verkennen. Reis op de **viijfde dag** door naar Zadar (dit is een busrit met een overstap in Rijeka, dus een huurauto spaart tijd). In de oude stad loopt u via de Kalelarga naar de kathedraal en de Donatuserker.

Reis op de **zesde dag** naar Split (een busrit van drie uur) en pauzeer onderweg in Šibenik om de beroemde kathedraal te bekijken. De rest van de dag kunt u wijden aan

het Paleis van Diocletianus. Gebruik **dag zeven** om meer van Split te zien of de bus te nemen (dertig minuten) naar Trogir en de fraaie kathedraal. Neem een bus, vliegtuig of hogesnelheidstrein terug naar Zagreb.

Autorijden in Kroatië

Binnen de bebouwde kom geldt een maximumsnelheid van 50 km/u, op hoofdwegen 90 km/u, op autowegen 110 km/u en op snelwegen 130 km/u. Automobilisten moeten een veiligheidsvestje bij zich hebben en dit aantrekken zodra ze de auto verlaten op een verkeersweg. Op de *autocesta*, de nieuwe, zeer snelle rijkswegen, wordt tol geheven. U haalt een vignet daar waar u de tolweg oprijdt en betaalt aan het eind van de rit (www.hac.hr).

NIET MISSEN:

Een van de vele festivals of carnavalsfeesten **18**

Een bezoek aan Zagreb, het bruisende hart van Kroatië **56-85**

Het amfitheater van Pula, een van de grootste Romeinse arena's ter wereld **128-129**

Een bergwandeling in natuurpark Velebit **182-183**

Het paleis van Diocletianus, nu het centrum van Split **197-200**

De wandelroute door Nationaal Park Plitvicemerén **230-231**

Een ochtendwandeling over de stadswallen rond de oude stad van Dubrovnik **244-245**

Zagreb, Plitvicemerén, Zadar, Split, Korčula en Dubrovnik

Deze route is wat langer en biedt dus minder tijd per bestemming; als u alles wilt zien, is er geen tijd om uit te slapen.

Wandel op de **eerste dag** door Zagreb en bezoek Gornji Grad, Kaptol en Donji Grad, net als bij het eerste reisplan. Vertrek op **dag twee** naar

het Nationaal Park Plitvicemeren (Plitvička Jezero) om te genieten van de adembenemend mooie meren en watervallen die zijn ontstaan door de afzetting van travertijn, een soort kalksteen. U kunt er gemakkelijk met een bus komen, maar in verband met verder vervoer de volgende dag is een huurauto aan te raden. Reis op **dag drie** naar Zadar voor een bezoek aan de kathedraal en de Donatuskerk in de oude stad. Op de **vierde dag** gaat u naar Split om de spectaculaire ruïne van het Paleis van Diocletianus te bewonderen, waar nu winkels en markten hun plaats hebben gevonden. Sta op **dag vijf** vroeg op en neem de catamaranverbinding naar Korčula, een prachtig bewaard gebleven historische stad waar u de rest van de dag kunt ronddwalen; Marco Polo zou hier geboren zijn. Neem op **dag zes** bijtijds de bus naar Dubrovnik die u via het schiereiland Pelješac naar de vaste wal brengt. Gebruik de middag en avond om de misschien wel beroemdste stad van het land te verkennen en maak vooral een wandeling over de stadswallen en bezoek de franciscanen- en dominicanenkloosters. Gebruik de ochtend van **dag zeven** om de stad verder te ontdekken; een wandeling over de stadswallen is 's ochtends het aangenaamst. Vlieg aan het eind van de dag terug naar Zagreb.

Voor wie meer tijd heeft

Als u nog een paar extra dagen of zelfs een week meer de tijd hebt, zijn er talloze mogelijkheden. Als u twee nachten langer in Zagreb blijft, hebt u

De Kroatische munteenheid

In Kroatië betaalt men met de kuna, doorgaans geschreven als kn en officieel afgekort tot HNK. Er zijn bankbiljetten van 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500 en 1000 kn, en munten van 1, 2 en 5 kn. Een kuna is 100 lipa, en daarvan bestaan munten van 1, 2, 5, 10, 20 en 50. Kuna betekent 'marter', en verwijst naar de martervellen die in de middeleeuwen als betaalmiddel

dienden. In een document uit 1018 wordt de kuna voor het eerst in die hoedanigheid genoemd. Het woord *lipa* is Kroatisch voor 'linde'.

De kuna is een stabiele munt; € 1 is ongeveer 7,3 kn. Als Kroatië toetreedt tot de EU, zal men de kuna mogelijk door de euro vervangen.

gelegenheid om de bus (anderhalf uur) naar **Varaždin** te nemen, een barokke, 18e-eeuwse provinciehoofdstad. Het noordelijk grensgebied met Hongarije is beroemd om zijn wijngaarden en 16e-eeuwse Oostenrijkse kastelen. Het moeraslandschap **Lonjsko Polje** is met een auto bereikbaar via de E70 en provinciale wegen (anderhalf uur); hier strijkt ieder voorjaar een grote populatie ooievaars neer.

Een andere mogelijkheid is via de E70/A3 richting Osijek en Dakovo te gaan. Neem na 200 km de afslag bij Srendanci en rijd via de E73/A5 naar **Dakovo** (22 km). De stad is beroemd om zijn Lippizaner paarden en de aan Petrus en Paulus gewijde kathedraal (Katedrala Sv. Petra i Pavla) in rode baksteen. Ook de moeite waard is de wijnroute van **Ilok**.

Zo'n 35 minuten naar het noorden over de E73 ligt **Osijek** aan de rivier de Drava, een stad die ook bereikbaar is met de bus (vier uur) of de trein (vijf uur). De Petrus- en Pauluskerk hier is de op één na hoogste van Kroatië (90 m hoog). Ga de volgende

In Kroatië kunt u genieten van de historie, maar ook van sportieve avonturen.

dag naar Bilge (8 km noordelijker), waar de belangrijkste ingang tot het **Natuurpark Kopački Rit** zich bevindt, een natuurgebied met bijna driehonderd vogelsoorten.

Wie de luxe van meer tijd heeft, kan ook richting Istrië gaan, ten oosten van Zagreb, en dan eilandhoppert ten zuiden van Split. Neem onderweg naar Istrië tijd om te wandelen in **Vrazji Prolaz** (de 'Duivelskloof') bij **Skrad**, anderhalf uur ten zuiden van Zagreb. Als u twee uur verder rijdt over de A6/E61 en A8 komt u in **Istrië**, waar een bezoek aan de bergdorpen **Motovun** en **Hum** de moeite waard is. Een andere optie is veertig minuten door te rijden naar de oostkust en **Rovinj** of het meer zuidelijk gelegen **Pula**.

Geniet op de derde dag van de rit langs de kust richting Pag: ga via de A8 naar het noorden rond de Middellandse Zee (A7/E61) en zak af naar de kust tegenover het schiereiland (Route 8/E65). Met de veerboot van Prizna-Žigljen gaat u naar **Pag**, waar u kunt genieten van onder andere de plaatselijke delicatessen: *paski šir*, een zoutige schapenkaas.

Op de vierde dag neemt u de A1 naar **Split**; onderbreek de rit voor een pauze in het **Nationaal Park Kornati** of het **Nationaal Park Paklenica**. Gebruik de tijd die u nog hebt, voor een ontdekkingsreis per catamaran: kies voor het nabijgelegen **Zlatni Rat** (op het eiland Brač) of het eiland **Hvar**. Meer privacy is te vinden op **Vis** of **Kormiža**.

Toeristische informatie

Kroatisch Nationaal Bureau voor Toerisme

Nijenburg 2f, 1081 GG Amsterdam
tel. 020 661 64 22; www.kroatisch-verkeersbureau.nl; e-mail kroatie-info@planet.nl.

Zagreb Tourist Information

Zagreb Airport, Pleso bb, of Trg bana J. Jelacica 11, tel. 014 814 051;
www.zagrebtouristinfo.hr; e-mail info@zagrebtourisme.hr.

Split Tourism Information Peristil bb, Split, tel. 021 345 606, www.visitsplit.com; e-mail turistinfo@visitsplit.com.

Geschiedenis en cultuur

Het huidige Kroatië 14-23

Ervaar: lokale festivals 18

De geschiedenis van Kroatië 24-35

Het middeleeuwse Kroatië 26-27

Kunst en cultuur 36-43

Ervaar: de taal leren 43

Flora en fauna 44-49

Ervaar: dieren in hun natuurlijke habitat 48

Eten en drinken 50-55

Ervaar: wijnen van Kroatië 54

Het huidige Kroatië

Kroatië heeft een schitterende kustlijn, prachtige landschappen, een aantal zeer goed geconserveerde middeleeuwse steden en een warm, zonnig klimaat. U kunt er genieten van levendige markten en verstilde vissersdorpen, architectuur die eeuwen omspant en een bloeiende kunst- en festivalcultuur.

In de bronstijd, zo'n vijfduizend jaar geleden, maakten de inwoners van het huidige Kroatië, of 'Hrvatska' zoals de Kroaten zeggen, ranke bijbladen en fraai aardewerk; ze woonden in welvarende vissers- of boerengemeenschappen en hielden vee. Vanaf de 1e eeuw v. Chr. bouwden de Romeinen er steden en havens in de kenmerkende bouwstijl en monumentale bouwkunst die tot op de huidige dag bewaard bleef. Het kortstondige, middeleeuwse koninkrijk Kroatië van de 10e en 11e eeuw werd gevolgd door ongeveer negen eeuwen vreemde overheersing, tot het land zich in het begin van de jaren 1990 op bloedige wijze ontworstelde aan voormalig Joegoslavië.

Een land van uitersten

Kroatië is een betrekkelijk klein land, maar het kent opmerkelijke verschillen in landschap en klimaat: aan de ene kant zijn er de vele eilanden, de rotsige kust en het kristalheldere water van de Adriatische Zee, aan de andere kant de bergen van kalksteen en de vruchtbare landbouwgrond van de Slavische vlakten in het noorden. Sommige dorre eilanden (zie p. 210-223) steken schril af tegen de uitgebreide moerasgebieden aan de andere kant van de bergen nabij de rivieren de Sava en de Donau en de weelderige groene wouden, klaterende beken en watervallen die omlaag storten langs de 'treden' van kalksteen van de Plitvicemerén (Plitvička Jezera) (zie p. 228-231).

De kust is buitengewoon mooi en ongelooflijk lang (zo'n 5835 km), vanwege de vele baaien en inhammen

